

OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTEKÓW W WARSZAWIE
KARTA EWIDENCYJNA ZABYTEKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł	M	N	O	P	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Nr

16748

1. Obiekt

1579/111

Fortyfikacje Tynieckie frontu północno - wschodniego

2. Czas powstania

ok. 1769

3. Miejscowość

Tyniec (Kraków)

4. Adres

Ul. Benedyktyńska

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

Województwo małopolskie

Powiat krakowski

Gmina Kraków

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Tyniec

7. Przynależność administracyjna przed 01.01.1999

województwo małopolskie

8. Właściciel i jego adres

Gmina Kraków

Klasztor tyniecki

9. Użytkownik i jego adres

Brak

10. Rejestr zabytków

Brak

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu	13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)
<p>W okresie od 1768 do 1772 roku toczone były walki tzw. Konfederatów barskich z Rosjanami. Konfederaci zajęli klasztor tyniecki i przekształcili go w twierdzę, w której bronili się aż do roku 1772. Do końca oblężenia twierdza tyniecka nie została zdobyta przez wojska rosyjskie pod dowództwem gen. Suworowa.</p> <p>Twierdza tyniecka posiadała trzy główne punkty obrony. Rdzeń obrony stanowił klasztor wspomagany przez dwie reduty, na wzgórzu Winnica i na wzgórzu Szpitalka. Klasztor posiadał trzy wyraźne fronty obrony. Najmocniej ufortyfikowanym był front północno – wschodni. Jego głównym elementem obrony był barkan przy bramie klasztornej. To stąd ostrzeliwano armie rosyjską podczas oblężenia twierdzy.</p> <p>Projektantami dzieł fortecznych byli francuscy inżynierowie Libin, Menville, Tars. Wojskami konfederatów dowodził Charles – Francois Dumouriez (1739 – 1823).</p>	<p>Obiektem opracowania są fortyfikacje tynieckie frontu północno- wschodniego mające charakter fortyfikacji górskich z wyraźnym spiętrzeniem pozycji co pozwalało na etażowość obrony. Głównym celem tego zespołu była funkcja obrony podejścia do fortu, oraz prowadzenia walk z wrogiem znajdującym się po drugiej stronie Wisły. Niewielka luneta wraz z bastionem broniła dojścia od strony południowo- wschodniej. Podejście pomiędzy tymi dwoma dziełami dodatkowo bronione było przez barkan nasadzony na obniżony w tym miejscu mur klasztorny. Regularny wał kurtyny, wraz z płytka fosą broniły frontu północnego, flankowane były z bastionu znajdującego się przy podejściu oraz od strony zachodniej z dużego barkanu dobudowanego do bramy klasztornej. Barkan stanowił główny element obrony dalekiej, posiadał nadszaniec oraz kleszcze. Dzieło to mogło nie zostać zrealizowane do końca lub ulec zniszczeniu. Materiały z których zostały wykonane fortyfikacje to głównie ziemia i kamień.</p>

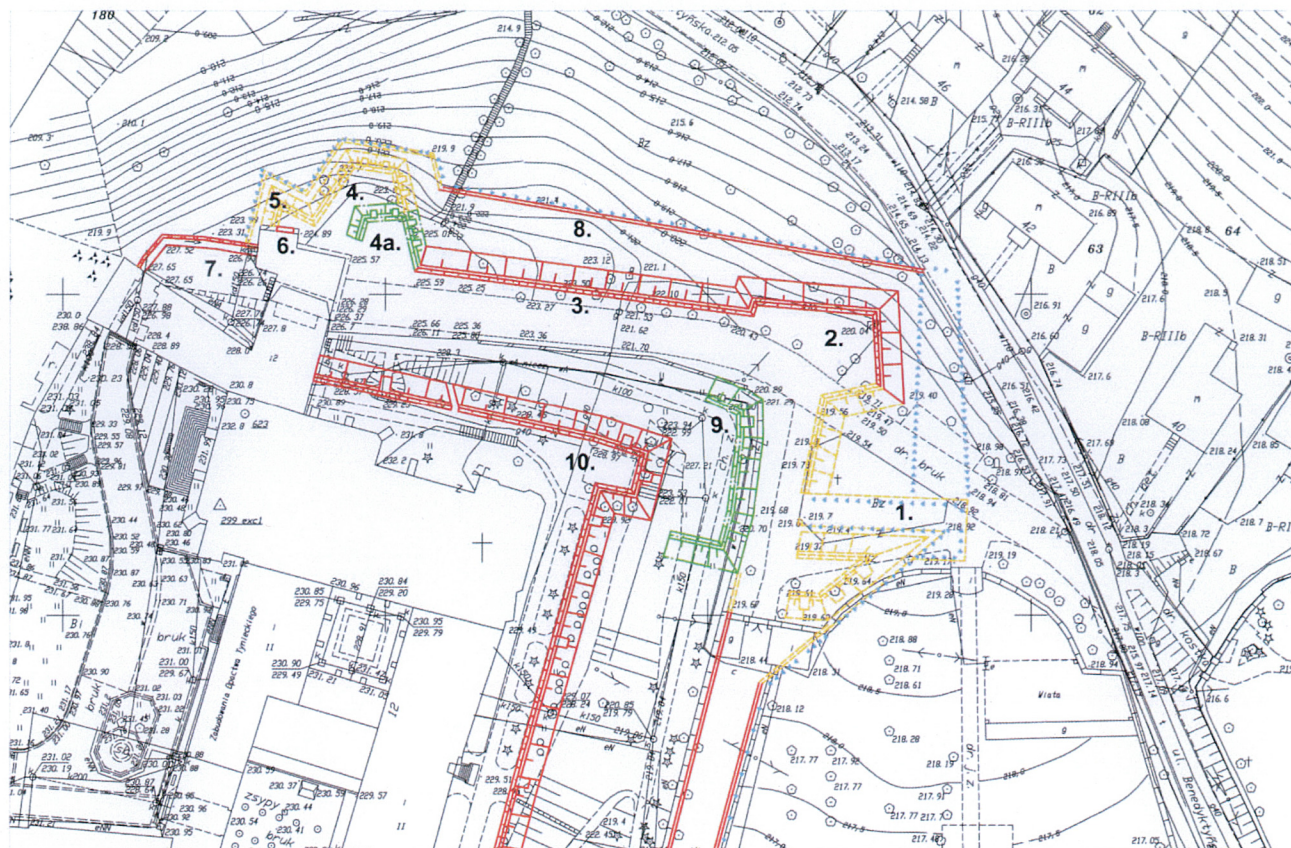

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
Brak	Brak	Fortyfikacje Tynieckie frontu północno - wschodniego	Parking, placik widokowy
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)	
Brak		<p>Ogólny układ frontu północno – wschodniego jest dość dobrze czytelny. Najlepiej zachowanymi elementami jest wał kurtyny wraz z fosą oraz bastionem. Częściowo czytelny jest zaś nadszaniec, pozostałością po nim jest placik przy bramie wejściowej do klasztoru, którego kształt ukazuje nam dawny narys tego dzieła. Obecność barkanu do etażowej obrony wejścia widoczna jest w zróżnicowaniu warstw w obecnym murze klasztornym. Elementami nie zachowanymi do dzisiaj są przedbramie i luneta broniąca podejścia. Obecnie w tym miejscu znajduje się plac parkingowy. Barkan i kleszcze znajdujące się przy bramie klasztornej nie zachowały się, najprawdopodobniej dzieła te został zniszczone w trakcie oblężenia, lub osunęły się.</p>	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie <ol style="list-style-type: none"> 1. Badania archeologiczne. 2. Opracowanie szczegółowego projektu konserwacji i adaptacji. 3. Zagospodarowanie terenu. 4. Adaptacja zieleni w celu odsłonić widoków. 5. Realizację szlaku turystyki kulturowej Konfederacji Barskiej zgodnie ze szczegółowym projektem. 	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)	24. Uwagi różne	
Plan de Thinitz		
	25. Opracował	Adam Domagalski <i>Adam Domagalski</i>
	tekst	Adam Domagalski
	plany, rysunki	Adam Domagalski
22. Bibliografia <ul style="list-style-type: none"> Janusz Bogdanowski - Sztuka obronna - (Zarząd Jurajskich Parków Krajobrazowych Województwa Krakowskiego, Kraków 1993r.) Tyniec u progu tysiąclecia / Bogusława Kwiatkowska-Baster, Zdzisław Krzysztof Baster 	zdjęcia fotograficzne	Adam Domagalski
	miejsce przechowywania negatywów:	
	<i>Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego.</i>	
	26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)	
23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania) <ul style="list-style-type: none"> Janusz Bogdanowski - Sztuka obronna - (Zarząd Jurajskich Parków Krajobrazowych Województwa Krakowskiego, Kraków 1993r.) – Plan de Thinitz Fotografie własne www.geoportal.gov.pl		

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
gmina: Kraków powiat: krakowski województwo: małopolskie	Fortyfikacje Tynieckie frontu północno - wschodniego	Stopień zachowania fortyfikacji

LEGENDA

- ▶▶▶▶▶ CZĘSTOKÓŁ
- FORTYFIKACJE ISTNIEJĄCE CZYTELNE
- - - FORTYFIKACJE ISTNIEJĄCE SŁABOCZYTELNE
- - - FORTYFIKACJE NIEISTNIEJĄCE

1. PRZEDBRAMIE (CZĘSTOKÓŁ)
2. BASTION PÓŁNOCNO-WSCHODNI
DOLNEJ LINII OBRONY
3. KURTYNA PÓŁNOCNA
4. BARKAN STANOWISKO ARTYLERII
4a. NADSZANIEC BARKANU
5. KLESZCZE
6. BRAMA OBSŁUGUJĄCE BARKAN I KLESZCZE
7. MUR Z 2 RZĘDAMI STRZELNIC
PRAWDOPODOBNIENIE XVII W. MODYFIKOWANY W
CZASIE KONFEDERACJI BARSKIEJ
8. FOSA Z CZĘSTOKOŁEM
9. BARKAN DO ETAŻOWEJ OBRONY WEJŚCIA
10. PÓŁBASTION- 2 POZIOM OBRONY

10 m.

Wkładkę założyła:
Miejsce przechowywania negatywów:

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
gmina: Kraków powiat: krakowski województwo: małopolskie	Fortyfikacje Tynieckie frontu północno - wschodniego	Zdjęcie lotnicze z naniesionym podkładem sytuacyjno wysokościowym

Wkładkę założyła:
Miejsce przechowywania negatywów:

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
gmina: Kraków powiat: krakowski województwo: małopolskie	Fortyfikacje Tynieckie frontu północno - wschodniego	Dokumentacja fotograficzna – wał kurtyny i bastion

Wkładkę założyła:
Miejsce przechowywania negatywów:

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
gmina: Kraków powiat: krakowski województwo: małopolskie	Fortyfikacje Tynieckie frontu północno - wschodniego	Dokumentacja fotograficzna – mur klasztorny

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA
ZAŁĄCZNIK NR 5

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
gmina: Kraków powiat: krakowski województwo: małopolskie	Fortyfikacje Tynieckie frontu północno - wschodniego	Dokumentacja fotograficzna – wał kurtyny

Wkładkę założyła:
Miejsce przechowywania negatywów:

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA
ZAŁĄCZNIK NR 6

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
gmina: Kraków powiat: krakowski województwo: małopolskie	Fortyfikacje Tynieckie frontu północno - wschodniego	Dokumentacja fotograficzna – nadszaniec barkanu

Wkładkę założyła:
Miejsce przechowywania negatywów: